ŠTEV. 45. Poštnina plačana v gotovini. V LJUBLJANI, dne 22. oktobra 1924. LETO VI.

Kmetijski list

P.n.
Dolžnostni izvod
Licejalna knjižnica,
Ljubl

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Sloven...

Naročnina:
celoletno . . . . . Din 25·—
polletno . . . . . Din 12·50
četrtletno . . . . . Din 7·—
Posamezna številka . . . . . Din 1·—

Kmet pomagaj si sam, in svoje stališče v državi uravnaj si sam!

Inserati:
mali oglasi do 9 petit vrst . . . . . à Din 1·50
večji inserati od 10 petit vrst naprej . . . . . à Din 2·—
notice, izjave, poslano, reklame petit vrsta . . . . à Din 3·—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonoma".

K položaju.

Čim bolj so klerikalni listi trdili, da vlada trdno stoji in uživa popolno zaupanje kralja, tem slabše je vlada stala in tem manjše je bilo kraljevo zaupanje do nje. Tako se je zopet potrdila stara izkušnja, da klerikalni listi vedno pišejo ono, kar je resnici ravno nasprotno. Končna Davidovićeva ostavka je tokrat lažnjivost klerikalnih listov najlepše dokazala, to tembolj, ker Davidović ostavke ni dal iz lastnega nagiba ali po sklepu ministrskega sveta, nego naravnost na izrecno željo kraljevo, kar pač ne pomeni, da je vlada uživala kraljevo zaupanje tiste dni, ko je »Slovenec« svojim backom na dolgo in široko pripovedoval, da vlada stoji trdno in da je kralj za njo. To pa samo mimogrede radi še točnejšega spoznavanja vrednosti klerikalnih listov!

Kar se tiče političnih razmer v Beogradu samem, moramo pred vsem izjaviti, da nas je najbolj presenetil način, kako je prišlo do ostavke Davidovićeve vlade. Dejstvo je, da je ta vlada v parlamentu pri dosedanjih glasovanjih imela na svoji strani večino. Parlament, predstavnik ljudstva in ljudske volje, je s svojimi glasovanji doslej pokazal, da je za Davidovićevo vlado. Kdo si potem upa nastopiti proti vladi, ki uživa zaupanje večine parlamenta, t. j. večine ljudstva? *Kdo ima* v naši demokratični državi pravico, nastopati proti volji večine ljudstva? Zdi se nam, da se pečajo oni, ki so izzvali ostavko vlade in s tem tudi to naše vprašanje, z zelo nevarno igro! Kjerkoli je v zgodovini prišlo do boja med ljudsko voljo in voljo posameznikov in malih skupin, vedno je zmagala ljudska volja in bo zmagala tudi pri nas. Izgleda, da se te činjenice gotovi krogi v Beogradu ne zavedajo in bodo za to tudi nosili odgovornost. **Ali pazijo naj, da odgovornost ne bo za nje pretežka!** Sedaj še ni prepozno, toda če bodo na dosedanjem potu vztrajali, potem bi nam ne bilo težko že danes povedati, kakšen konec bo to vzelo!

Ko se je sestavila Davidovićeva vlada, smo jasno navedli razloge, zakaj smo voljni to vlado podpirati. Dva glavna razloga sta bila merodajna: 1. Pašić-Pribičevićeva vlada je našo zemljoradniško stranko preganjala z največjim nasiljem. Od 11 naših poslancev je bil edini tov. Pucelj, ki ni bil pretepen od orožnikov in drugih od radikalov in demokratov najetih hajdukov. Razen tega so posebno v Srbiji in v Bosni zapirali kmete samo zato, ker so se pogovarjali z zemljoradniškimi poslanci. Na tisoče kmetov je prišlo na ta način v zapor. A vse to se je zgodilo na povelje Pašić-Pribičevićeve vlade. To je eden razlog, zakaj smo proti tem okrutnežem in smo se odločili podpirati proti njim vsakogar. 2. Drugi razlog za naše podpiranje Davidovićeve vlade je bil v tem, ker smo zahtevali od vlade izvršitev raznih za kmeta važnih zadev in je vlada naše zahteve sprejela ter jih obljubila izpolniti. Najvažnejše zahteve so bile: Urediti vprašanje kmetijskega kredita; izvesti agrarno reformo; dati izdatno pomoč kmečkemu ljudstvu, ki je bilo oškodovano vsled toče in poplav; ustaviti v Sloveniji in v Dalmaciji pobiranje krivičnega dohodninskega davka; spraviti pred sodišče vse ministre in uradnike, ki so kradli državni denar itd.

Danes, po treh mesecih, moramo ugotoviti, da vlada ni pokazala volje izpolniti naše zahteve. Najenostavnejša stvar bi bila, ustaviti pobiranje krivičnega dohodninskega davka v Sloveniji in Dalmaciji. Nikdar še nismo imeli štirih ministrov v vladi, kakor tokrat, ko so klerikalni tigri imeli štiri ministre in pet ministrstev Nikdar ni bilo bolj lahko urediti vprašanje dohodninskega davka, kakor tokrat, toda tigri niti s prstom niso ganili, da bi se to neznosno breme odvrnilo od našega ljudstva. Vse, kar so napravili, je bil izgovor na davčne uradnike, ki da predpisujejo prestrogo davke. Seveda ga ni razumnega človeka v Sloveniji, ki bi ne vedel, da **minister** komandira in ne podrejeni uradnik in da bi uradniki ustavili izterjevanje dohodnine, ako bi to vlada naročila. Toda vlada ni naročila, za kar nosijo izključno odgovornost štirje slovenski tigrovski ministri.

Ravno tako je v ostalih vprašanjih vlada pokazala vso zaspanost in nesposobnost ter so posebno slovenski ministri delali na **škodo** ljudstva. Za poplavljence in po toči oškodovane navadno niso imeli ničesar ali pa kvečjemu kake drobtinice. Ministra Vesenjak in Kulovec sta se izjavila proti agrarni reformi, ako je bilo treba razdeliti kako škofovsko ali drugo cerkveno veleposestvo. Poljedelski minister je imel dovolj prilike in kreditov, da bi dal v Slovenijo par milijonov dinarjev za otvoritev novih kmetijskih šol ter za pospeševanje živinoreje in drugih panog, toda storil ni v tem pogledu prav ničesar, nego se je celo pripravljal, da zapre srednjo kmetijsko šolo v Mariboru. **Vsi slovenski ministri, brez izjeme, pa so povzročili davkoplačevalcem milijonska bremena s tem, ker so kar cele regimente državnih uslužbencev upokojili in premestili in nastavili stotine in stotine svojih privržencev, katerih edina kvalifikacija je pogosto pripadnost h klerikalni stranki.** In kakšne svinjarije so uganjali s Kmetijsko družbo? Izročili so jo človeku, ki spada na zatožno klop in ki razen tega o kmetijstvu nima več pojma kakor sam Kulovec, t. j. nič. Itd. Cele litanije grehov bi še lahko našteli, toda naj zadostuje.

Vprašanje je sedaj, kaj bo prišlo? Če gledamo na celo stvar samo s stališča našega kmečkega programa — in tako moramo gledati —, tedaj vnaprej lahko povemo, da iz sedanjega parlamenta ne more priti nič pametnega in nič dobrega. Ogromno večino sedanjega parlamenta predstavljajo ljudje, ki so jim koristi in težave ljudstva, osobito kmečkega, deveta briga. Samo na osebne in s tem v zvezi na strankarske koristi mislijo, radi tega ne morejo iz prepirov ven. Ko bi jim ljudska korist bila glavna želja, oni bi se mogli na tem temelju združiti k skupnemu delu, pa če tudi pripadajo raznim strankam. Na Češkem je več strank v vladi, toda vsem je ljudska korist prvo in sedanja češka vlada radi tega sedaj obstoji že dve leti ter ima za seboj več koristnega dela, kakor ga more naš parlament opraviti v 20 letih. Pri nas vleče vsak drugam samo radi tega, ker nikomur ljudska korist ni prvo, nego vsak hoče komandirati in sedeti pri koritu le zato, da bi si napolnil svoje žepe. To so skrajno žalostne razmere. Ljudstvo jih začne uvidevati in spoznavati. Ne pozna jih še dovoljno, ali je že mnogo bolje, nego je bilo n. pr. l. 1919 in 1920.

Vzpričo teh razmer mi, kot kmečka stranka, od nove vlade ne pričakujemo nikakršnih koristi ter smatramo, da se mora iti čimpreje na volitve. Narod naj pove, kako misli! Vemo, da nove volitve še ne bodo dale take skupščinske večine, kakršno zahtevajo koristi našega ljudstva; verujemo pa, da bo nova skupščina mnogo bolja, nego je sedanja. **Toda narodu naj se da pri volitvah popolna svoboda!** Kak Pašić ali Pribičević nimata svojstev, ki bi nas v tem pogledu mogla zadovoljiti. Najprimernejše je, da se sestavi volilna vlada iz vseh strank. To je edino prava pot. In če se izven parlamenta res najdejo činitelji, katerim je pri srcu edinole blagor ljudstva in domovine, tedaj naj vplivajo ti činitelji na sestavo volilne vlade, obstoječe iz predstavnikov vseh skupščinskih strank. Pa takoj na volitve! Drugega izhoda sploh ni!

Sarajevski list o ministru Vesenjaku.

Sarajevski list »Težački pokret« piše o tigrovskem ministru Vesenjaku pod naslovom: »Kaj moremo pričakovati od novega ministra za agrarno reformo?«, sledeče:

»Za radikalnimi ministri agrarne reforme je agrarna reforma postala velik bolnik. Bolehala je na vseh slabih posledicah radikalnega strankarstva, a razun tega je bolehala vsled nepoznavanja agrarnega vprašanja, katero nepoznavanje so dotični ministri dokazali v vsakem svojem ukrepu. Temu velikemu bolniku je bil potreben izvrsten zdravnik, da bi se ga zopet spravilo k zdravju. Na žalost agrarna reforma v osebi g. Vesenjaka takega zdravnika ni našla.

Zapleteno in težko agrarno vprašanje Bosne, Dalmacije in Južne Srbije, vprašanje razdelitve in naselitve veleposestev v Vojvodini, na Hrvatskem in v Slavoniji, vse to so njemu popolnoma neznane stvari. **Kakor so se njegovi predniki šele kot ministri začeli zanimati za ta vprašanja, tako tudi g. Vesenjak.** V našem bosanskem agraru predvsem drži vse one korumpirane uradnike, ki so bili tu že za časa radikalov. V tem ga podpirajo muslimanski poslanci, ker begi potrebujejo take pokvarjene uradnike. **Ustavil je delitev zemlje dobrovoljcem in ljudem, ki so brez hiše in zemlje.** Kaj je svrha tega njegovega početja, ne vemo. Ali želi obdržati vaške pašnike radi naše živinoreje? Ali pa namerava zemljo deliti strankarsko, da bi popravil napake radikalov? Kaj misli z mnogimi dobrovoljci in reveži, ki iz strankarskih razlogov niso prejeli zemlje?

Tudi bosanski beglučari (kmetje, ki obdelujejo begovo zemljo. Op. ur.) od novega ministra nimajo pričakovati nič dobrega. Pri reševanju begluških sporov se je postavil na gledišče, da bo zmiraj potrdil razsodbe prve in druge instance agrarnih oblasti. Ni dvoma, da bodo pri takem ministrovem postopanju najbolj trpeli siromašni beglučari, posebno še radi tega, ker so ostali v službah stari pokvarjeni, od radikalov nastavljeni uradniki, ki v prvi in drugi instanci sodijo o teh sporih in sicer sodijo strankarsko ali pa za zlato.

G. Vesenjak nas ne more zadovoljiti, ker tudi kot minister pripada h klerikalni stranki. Od tod njegova velika skrb za veleposestva, ki pripadajo škofom, cerkvam in kloštrom. Že je poskušal obvarovati ta veleposestva, da se ne bi razdelila med kmete. To njegovo stremljenje bodo seveda izkoristili tudi pravoslavni samostani in muslimanska cerkev. Glede razdelitve cerkvenih veleposestev bomo potemtakem ostali tam, kjer smo bili doslej.«

List na koncu obljubuje, da bo o g. Vesenjaku, kateremu bosanski kmetje niti najmanje ne zaupajo, še izpregovoril.

No, pa poglejmo, kaj delajo za kmeta!

Klerikalci hitijo na vse pretege, da bi čim izdatneje izkoristili svojo moč na vladi v prid svojih nenasitnih žrel, ker vedo dobro, da jim kmetsko ljudstvo nikdar več ne nasede na njihove prevarantske obljube.

Kdo bo pa zaupal ciganu, ki te trikrat na dan ocigani.

Tudi naše kmetsko ljudstvo zna prav dobro računati in ve, kako klerikalci delajo za njega **pri agrarni reformi, ko hočejo ohraniti vsa veleposestva nedotaknjena.** Vedo, da je klerikalna vlada v Beogradu **odbila prošnjo, da bi dobili vinogradniki sladkor po znižani ceni,** kruto občutijo, koliko je dala klerikalna vlada **polhograjskim ponesrečencem.** Strašno občutijo vsi, koliko je napravila **klerikalna vlada za znižanje davkov,** koliko **za znižanje carine na živino in prašiče,** da bi kmet bolje prodal.

Vse to kmetsko ljudstvo dobro ve, da še ni bilo nikdar tako slabo, kot sedaj pod klerikalno vlado. Bog nas reši! Vse to delajo klerikalci proti kmetu, da lahko polnijo njihove banke svoje kase in da spravljajo težke milijone iz državne blagajne. Nekje se mora vzeti, če se hoče kaj imeti brez dela.

Že smo enkrat omenili, da imajo klerikalni ministri po 40 tisoč dinarjev mesečnih dohodkov. Klerikalni poslanci na krščanski podlagi dobijo mesečno 756 tisoč kron. In nič se ne čuje, da bi kaj dali za ponesrečence.

Uradništvu je klerikalna vlada dala polovično vožnjo po železnici, časnikarjem zastonj. **In kmetu pa figo in davke. Kmet, ti samo daj in daj!**

Kdaj bo prišel čas, ko jim boš dal še brco?

Ivan Voljnov. — Dr. N. Preobraženski.

Shod.

»Ali ste vsi?« kriči župan.

»Vsi-i!«

»Torej lahko otvorim shod?«

»Otvarjaj.«

»No, bom pa poslal takoj po lučko.«

»Vrag te vzemi, hudič plešasti!« se krega shod. »Kaj pa si prej mislil?«

»Kaj sem prej mislil, to ni vaša stvar,« odvrne župan. »Mar nimam dosti posla? Drugo povelje za drugim... Vam se dobro godi! No, kdo hoče teči po lučko?«

Prepir traja dobre četrt ure. Končno se prikaže »lampa« — umazana skleda s konopnim oljem, v kateri plava cunja namesto stenja, in par ščurkov. Župan praska z vžigalico.

»Vžigalice so švedske, glave — sovjetske, prej smrdi, potem — gori! Ali pri vas pravijo tako, tovariši?« vprašuje neznanca.

Ta se smejeta.

»Rekel sem to komunistu, pa me je tako sunil v bučo!« navdušeno pripoveduje župan, ki ga podžiga smehljaj neznancev. »Človek ne ve, na kakšnega hudiča pride med temi komunisti! No, tovariši, prosim tiho! Mar se ne reče vam? Maksim! Ivan! Ali ste brez glave? Maksim!«

»Ni ga tu!«

»Kdo pa torej kriči? Prosim — tiho! No, ali je že tiho? Izvolite ‚prizidium'!«

»Voli ga sam: če si nas klical, pa tudi voli!«

Župan očitajoče gleda kmete, potem pa neznanca.

»Ali so to ljudje?« vpraša mlajšega črnkastega, ki drži culico na kolenu. »Tovariši, hočete, da vas pismeno naznanim?«

Iz zadnje klopi se nekdo hudobno oglasi:

»No, le naznani!«

»Pa bom! Misliš, da ne vem, kdo tam kriči! Izvolite prizidium!«

»Nam ga ni treba!«

Župan se zopet obrne k neznancema.

»No, vsakokrat imamo takšno komedijo! Pomagajte, prosim, tovariši... Ali so to ljudje?«

Neznanca se spogledata. Visoki, starejši si vije cigareto. Črnkasti se trenutek obotavlja, potem pa izroči starejšemu svojo culico in se odkrije. Sprednje vrste so zainteresirane in obmolknejo.

Ko je črnkasti sedel, spredaj kmetje ostrmijo in se suvajo s komolci:

»Zameril je!«

Ta trenutek je stopila v šolsko sobo okrajna komisija za zaplembo cerkvenih dragocenosti.

Vsi se potuhnejo.

Iz tišine doni:

»Dober dan, tovariši.«

»No, vi pa trdno zabijate žeblje,« reče občinski predsednik, ki spremlja komisijo.

»O ne, to je kar tako v šali, tovariš predsednik,« stopica v zadregi župan. »Tukaj so se tovariši naprimer pripeljali iz mesta, imamo torej shod, komisijo.«

Župan kima proti neznancema.

»Sem že javil komisiji...«

Eden neznancev skuša nekaj reči.

»Komisija je prišla z menoj,« ga prekine občinski predsednik. »Svojo komisijo pa pustite do jutri. Ste že izvolili prezidium?«

»Seveda smo ga, ta je že v redu. Vasilij Lovrenčjič! Vasilij Vasiljič! Stric Nikakor, k mizi!«

Množica gleda molče.

»No, požurite se, ali bo kaj?« oblastno kriči župan.

»Koj, koj! Kaj pa si tako vnet, ali te kdo suva?« mu odgovarjajo.

Sredi sobe se prične stopicanje in grozeče šepetanje. Množica pred mizo stopi hitro narazen in se zopet sklene za dvema trhlima starcema in dečkom z obvezano glavo.

»Kaj hočete?« jih jezno vpraša župan.

»Mi spadamo k oni, — kako se že reče,« govori starec in suva s prstom v mizo.

»Tovariš predsednik, mene je očim pretepel,« reče deček z obvezano glavo.

Predsednik skomigne z rameni. Deček joka in si vleče cunjo z glave.

»Ravno na to mesto me je... z gorjačo... ta-ko me je lopnil! Kar iskre so se mi svetile pred očmi...«

Starca se prerivata med člani komisije in sedeta k mizi.

»Kak vrag vaju nosi?« jima jezno šepeta župan, »no, mar sta prizidium?«

»Kdo pa drugače?« vprašata starca, »seveda sva midva... Kako se že reče tej stvari... Le pojdi se sam z mladimi prepirat, če si tako uren!«

»No, le sedita, hudiča. Kar sram me je pred oblastjo. Drugi v vaših letih bi se greli na peči, če bi bili pošteni.« (Dalje sledi.)

V spomin Jošku Rajhu.

»Kratki so dnevi človeka.«
»Dneva ne pove nobena pratika.«

Samo zamisel gorenjih dveh rekov me more pomiriti, da se približujem spoznanju, da Tebe, dragi Jožko, ne bo več med nami...

Vsak kmetovalec kupi »KMETIJSKI KOLEDAR« za leto 1925!

Res, kratki so dnevi človeka, trenutek v vesoljstvu, pa vendar toliko pomembni v vsem živem stvarstvu. Človek pa je pomemben in vreden biti človek, ako v svoji kratki dobi ustvarja in deluje v korist splošnosti. In Ti, dragi Jožko, si vedel to. Ti si delal! Zato nisi umrl, v svojem narodu boš večno živel! Kakor si bil vnet za vse dobro, tako si se oprijel tudi spočetka našega gibanja in pridružil si se klicu: »Nazaj k grudi!« Ko smo l. 1919. prinesli na Mursko polje prvo blagovest gorenjega nauka, si bil med prvimi, ki si jo z odprtim srcem sprejel in se za njo zavzel. Takrat si se izrazil v svojem govoru v svoji hiši: »Veliko in težko je delo, katero ste začeli. Čudim se vam, da ste se za isto odločili. Je pa potrebno in dobro, zatorej evo me; stojim vam ob strani ter pomagam, kar bo v moji moči.« In tega si se, dragi Jožko, tudi držal, čeravno skromen in skoro neopažen, bil si nam trdna opora in trdna vez na naši težki poti. In mi smo to znali. Zatorej naj ti bodo v zahvalo in trden spomin te vrstice.

Svetla točka so in ostanejo naša skupna pota s srbskimi kmeti po naši južni zemlji v letu 1921. ter prihod srbskih kmetov k nam v letu 1922. Živo si mi pred očmi in Te gledam, kako je žarela Tvoja čista duša na pohodu skozi ono zemljo, za katero si delal in trpel vse življenje že pod tujim jarmom. Vidim Te, kako si vžival v zadoščenju, ko smo se družili s sinovi južne naše zemlje, priprostimi, a iskrenimi srbskimi seljaki.

Spominjam se dneva, ko smo prisostvovali zadušnici na grobu srbskega junaka Sindželiča. Tam je bilo na Niškem brdu ob spominskem praznovanju, kako si pretakal solze ginjenosti ob mojem govoru, ko sem spominjal na vso težo historije srbskega naroda, na Sindželičeve nesrečne vojske. Ko so zmagovalci Turki iz posekanih glav srbskih junakov zgradili še danes viden steber, zvan Čelekula. Solze ganjenosti si pretakal, ko sem kazal preko vranjskih hribov na Kumanovo, kjer je srbska vojska strla turško silo. ki je stoletja tlačila Jugoslovane. Bil si ganjen do solz, ko si videl prestano Kalvarijo ter svobodno Jugoslavijo.

Ob številnih izrazih nepričakovanega srbskega gostoljubja ob priliki onega našega potovanja je nas skrbelo, kako vrnemo gostoljubje na naši zemlji.

In Ti si bil eden glavnih, ki si se najodličnejše skazal, ko so prišli srbski kmetje v Slovenijo. Gostoljubna častna postrežba južnim bratom na Murskem polju in v slovenskih goricah bilo je Tvoje delo in Tvoja požrtvovalnost.

Ko sem se ob odprtem grobu poslovil od Tebe v imenu zemljedelcev Jugoslavije, nisem mogel tega povedati, kar mi je bilo na srcu. Ni bilo na mestu, ker bi mogoče žalil one, ki se odtegujejo od zemlje in še ne cenijo zemljedelca. Saj ne morejo razumeti tega, kar razume, želi in hoče priprosta kmečka duša onega človeka, ki je tesno in trajno v stiku z našo materjo zemljo. Zato Te naj proslavijo še te vrstice.

Ivan Mrmolja.

Dveletni jubilej vlade na Češkem.

Dne 7. oktobra t. l. je preteklo dve leti, kar je na čelu češke vlade kmet in vodja češke kmetske stranke Antonin Švehla. Vsi časopisi na Češkem proslavljajo ta jubilej dela ter s posebnim poudarkom omenjajo zasluge tega velikega moža za češko državo. Antonin Švehla je sin kmečkih staršev in tudi sam je posestnik ter pozna vse težave in bridkosti kmečkega stanu. Je vodja velike češke kmečke stranke, ki je danes najmočnejša v češki državi ter je s svojimi velikimi zmožnostmi prevzela največji del odgovornosti na svoje rame. Ko divjajo skoraj v vseh drugih državah najtežje krize, ko slepa strankarska strast ruši temelje drugih držav, je vstal vodja češke kmečke stranke, prevzel krmilo češke države v svoje roke ter začel z delom. Bil si je svest težke odgovornosti, toda ko je ljudstvo videlo, kam ga vodi nepoštenost v upravi, strankarska razcepljenost itd., je zaupalo svojemu vodji, ki je zbral okoli sebe vse pošteno misleče politike ter ustvaril močno vlado sporazuma. Mnogo se je spremenilo od nastopa te vlade na Češkem in ravno ta vlada je najlepši dokaz, da se dajo prebresti največje težkoče, ako zmaga v vseh strankah državotvorna misel, misel poštenosti in reda. Od nastopa Švehlove vlade pa do danes je bilo v češkem parlamentu obdelano 183 zakonov in 32 trgovskih mednarodnih pogodb. Vsi ti zakoni so bili tako temeljito in vzorno predelani, da ni imel prezident republike, veliki učenjak Masaryk, niti najmanjšega povoda, da bi pri katerem odklonil svoj podpis. Ti zakoni služijo vsem državam za vzor. Primerjamo li revščino našega parlamenta s tem delom, vidimo šele velikanski uspeh Švehlove vlade.

Razne politične vesti.

BOJ ZA KORITA.

V nedeljo in pondeljek se je v Beogradu neprestano bil boj med Davidovićevo vlado in med Pašić-Pribićevićem. V pondeljek zjutraj je baje bil že podpisan ukaz za Pašić-Pribičevićevo volilno vlado, pa je Davidovićeva skupina preprečila izvršitev ukaza. Zvečer se je vršila seja narodne skupščine. Za predsednika je izvoljen radikal Jovanovič Ljuba, za podpredsednika pa radičevec Maček in tiger Honjec. Boj za korita se nadaljuje, račun plača ljudstvo, a koritarjem se za enkrat godi še dobro.

»DOMOLJUB«

se nas zopet prav marljivo spominja. Samo »Kmetijski list« in samostojneži in Pucelj so mu na jeziku. Kaj ga neki tako srbi? Ga martra smrtni strah, kaj? Razumljivo! Nebesa na zemlji so obetali tigri slovenskemu ljudstvu, prinesli pa niso drugega ko nova davčna bremena. Nikdar se slovenskemu ljudstvu še ni godilo tako slabo, kakor sedaj, ko so kar štirje tigri sedeli v Beogradu kot ministri. In te svoje neuspehe bi tigri radi zakrili s tem, da po »Domoljubu« zabavljajo na nas. Toda vse skupaj nič ne pomaga. Vi ste ga s svojo politiko pošteno polomili in ljudstvo vas bo za to pri prihodnjih volitvah tudi poplačalo s tem, da bo v vaše skrinjice pokazalo le figo. Drugega ne zaslužite!

DR. KULOVEC

misli, da je ta, ki jo je o drenažah napisal v »Domoljuba« kot zagovor za svojo naklonjenost do veleposestev, bolj modra, kakor je bila ona o semenogojstvu. Ravno tako bedasta je in služi kot nov dokaz, da Kulovec ni sposoben za kmetijskega ministra. Ko bi bil vprašal vsaj referente iz vodne direkcije, pa bi mu celo tamkajšnji pisar vedel povedati, da se drenaže dado vzdrževati tudi potom zadrug in da niso privilegij veleposestnikov. Učite se še, g. Kulovec!

DR. KOROŠEC

je gotovo mišljenja, da ljudstvo davčna bremena zelo lahko prenaša. Glede krivične osebne dohodnine ni napravila njegova stranka prav ničesar za naše ljudstvo, dasiravno je imela 4 tigre v vladi. Pač pa je Korošec posebno marljiv v preganjanju, penzijoniranju in premeščanju učiteljstva in drugih državnih uslužbencev, kar stane silne milijone. Seveda, Korošec tega ne plača, nego mora plačati ljudstvo! Vsaj od Korošca smo pričakovali nekaj več resnosti in ljubezni do ljudstva, toda s svojim nesrečnim ministrovanjem je temeljito dokazal, da smo se tudi pri njem zmotili. No, volilci si bodo to dobro zapomnili!

KLERIKALCI

v svojih listih venomer priporočajo svoj koledar ter svarijo pred »Kmetijskim koledarjem«, češ da je to koledar samostojnežev. Ali je to njegova največja napaka? Neverjetno, da ti ljudje svarijo ljudi celo pred čisto strokovnim delom, ako je izšlo iz neklerikalne roke. Sicer se pa naj pomirijo, kajti njihove svaritve imajo ravno nasproten uspeh, kakor ga žele: Celo klerikalni kmetje pridno posegajo po »Kmetijskem koledarju«! V prvi vrsti gotovo iz radovednosti, kaj neki prinaša knjiga, katero pobožni klerikalni listi svojim bravcem prepovedujejo. Nemara pridemo še tako daleč, da pri spovedi ne boš dobil odveze, ker si naročil »Kmetijski koledar«. Obenem naj bo to nauk našim pristašem, da si vsakdo nabavi izvrsten »Kmetijski koledar«, ki se dobi pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Janez Trdinova ul. 8. Trdo vezan stane 15 Din, mehko vezan pa 10 Din.

V »ORJUNI«

piše nekdo »za enotno jugoslovansko nacionalno fronto v Sloveniji« ter se seveda obregne tudi ob nas. Piše na način, kakršen se spodobi onim, ki včasih streljajo ljudi, včasih pa kozle. Če se med »nacionalisti« res hoče kdo poučiti o razmerju kmečkega gibanja do slovanskega nacionalizma, tedaj naj si vzame v roke razpravo »Agrarizem in slovanstvo«. Dobi se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Janez Trdinova ul. 8, in stane samo 3 Din.

PAŠIČ

je tokrat baje v resnici nevarno zbolel. Znano je, da je doslej bil bolan vedno takrat, kadar je bil politični položaj za njega težaven. Hotel je imeti par dni mir, da razmišlja, kako bi se izmotal iz vsakokratnih političnih težav. To so torej bile politične bolezni. Sedaj ne gre, kakor poročajo iz Beograda, za politično, nego za resnično bolezen. Vse z radovednostjo pričakuje, kako se bodo razvile razmere v radikalni stranki, ako Pašić ne bo več mogel sodelovati.

»AVDIJENCE V DVORU OB POL 3. ZJUTRAJ.«

Kakor da bi se hoteli pobahati s svojo, seveda neumorno delavnostjo za ljudstvo, poročajo, da je kralj še ob pol 3. zjutraj sprejemal politike radi sestave nove vlade. Podnevi delajte pridno, modro in nesebično, pa boste ponoči lahko spali. Razen tega tisti, ki ponoči dela, podnevi spi. Torej na limance nas ne boste vjeli!

DOPUSTE DELIJO . . .!

Odkar so na vladi naši »tigri«, ki sedijo v mehkih ministrskih foteljih, čitamo dan za dnevom o številnih premestitvah, odpustih itd. uradnikov. Večina državnega uradništva ni organizirana v SLS ter se ne strinja z njenim programom. Ko so prišli tigri na ministrske stolčke, so zavihteli bič nad uradništvom in učiteljstvom ter so začeli ubogo paro, ki je tako izmozgana do krvi, preganjati, penzijonirati, odstavljati ter pošiljati na dopust, kar je najnovejša vpeljava. Mlade, dobre in poštene uradnike, ki jim niso po volji, kratko malo odstavijo ter jih pošljejo na dopust za eno leto ali še več, ga penzijonirajo ali pa ga postavijo kam v kot, ker ni dela za njega. To nečuveno postopanje mora enkrat prenehati. Uradnik, dokler je spostoben za delo, naj dela in delati mora tam, za katero mesto ima vse sposobnosti.

Stojimo na stališču, da mora uradnik izvrševati svoje uradniške dolžnosti in ne uganjati politiko. Uradnik je uslužbenec države in mora izvrševati to, kar je v korist države, ne pa posamezne politične stranke. Vsled tega stojimo na stališču, da mora vsak državni uradnik in učitelj uživati popolno zaščito pred samostojnostjo posameznih političnih eksponentov. Za one uradnike, ki ne vrše nepristranko in pošteno svoje službe, morajo obstojati disciplinarni predpisi, vsled katerih jih mine vsako veselje do zlorabe njihovega uradniškega stališča. Le na ta način je mogoče vpeljati poštenost v upravo, ne pa da se pri spremembi sistema v vladi vse uradnike, ki niso njeni pristaši, kratko malo oblati ter obdolži vseh mogočih nepoštenosti itd. Kdo bo še zaupal v urad, ako se vedno pripoveduje, da sedijo tam sami lumpje itd. Ako je kdo kriv, se ga mora obsoditi, drugače pa mora vršiti svojo službo. Danes imamo že celo vrsto vpokojenih velikih županov, nadzornikov itd. itd., ki ne morejo izvrševati svoje službe. Kdo plačuje te uradnike? Kdo drugi, kakor davkoplačevalci, na katerih račun vzgajajo posamezne stranke razne neznačajneže, podrepnike itd. Odločno protestiramo proti takemu postopanju ter zahtevamo, da se s takim postopanjem takoj preneha.

ZUNANJA POLITIKA.

Vladna kriza in volitve v Angliji. Kakor znano, je bila v Angliji po zadnjih volitvah na krmilu delavska vlada pod predsedstvom Macdonalda. Opoziciji, ki sestoji iz konservativcev in liberalcev, se je posrečilo z raznimi intrigami vsled neke malenkosti vreči vlado, ki je sicer uživala veliko zaupanje, nakar je bil parlament razpuščen. V najkrajšem času se vršijo nove volitve, ki pretresajo zopet ogromni državni aparat velike države. Vse stranke so stopile v najostrejšo volilno borbo ter so že izdale svoje programe. Konservativci in liberalci so se združili proti delavski stranki ter postavijo v nekaterih najbolj ogroženih okrajih samo skupnega kandidata. Delavska stranka je začela volilno borbo z velikim govorom bivšega ministrskega predsednika Macdonalda v Glasgowu, kateremu je prisostvovalo 3000 poslušalcev. O izidu volilnega boja bomo poročali.

Angleško-turški spor. Po mirovni konferenci s Turčijo je ostalo nerešeno vprašanje Mosula in okolice — okraja, ki je bogat na rudah. Turčija zahteva ta okraj za sebe, Angleži ga drže v svoji posesti. V zadnjem času se je ta prepir v toliko povečal, da je prišlo skoraj do vojne napovedi med Turčijo in Anglijo. Angleški poveljnik v Mezopotamiji je zahteval od turškega, da umakne svoje čete od meje, ker sicer začnejo angleške čete z akcijo. V zadnjem trenutku se je obrnila Turčija za posredovanje na Zvezo narodov, ki naj zadevo reši. Anglija se je podvrgla razsodbi Zveze narodov.

Francija priznala sovjetsko Rusijo. Francoska vlada je poslala ruski vladi noto, v kateri priznava brez vsega sovjetsko Rusijo. S tem je sledila angleški vladi, ki je to storila že pred daljšim časom.

Neuspeh angleške politike med mohamedanci. Anglija je kot največja mohamedanska država stalno delovala na to, da dobi v svoje roke najvišjo cerkveno glavo mohamedanskega sveta. V to svrho je porabila namestnika mohamedanskega kalifa v Meki šerifa Husejna, kateremu je obljubila vse turške arabske provincije do Taurusa in perzijskih mej. Husejn se je prodal Angležem ter je postal popolnoma odvisen od angleške vlade. On se je proklamiral za kalifa ter kralja vseh Arabcev, ni pa računal z voljo naroda. Vsled upora večih plemen Arabcev se je moral angleški kalif umakniti ter pobegniti iz Meke, kar pomeni velik poraz angleške vlade v mohamedanski politiki. Kako se bodo ti boji končali, je danes še nejasno, gotovo pa bodo imele velik vpliv na nadaljnji razvoj dogodkov angleške volitve.

Strankine vesti.

Na Studencu v Krškem okraju se je vršil v nedeljo javen shod SKS. Navzoči so z zanimanjem sledili poročilu in lahko ugotovimo, da se Studenec zopet vrača v kmetske vrste.

Shod na Logu ob Savi je bil v nedeljo 19. t. m. Kraj je v taboru SKS.

Na Bledu je bil ob 11. uri v nedeljo dopoldne shod SKS. Na shodu je poročal tov. Pucelj.

Št. Jernej na Dolenjskem. Krajevna organizacija SKS je sklicala javen shod na trgu. Govornik tov. geom. Mravlje je v ostrih besedah označil delo klerikalnih ministrov in škandalozno vmešavanje kaplanov v politiko, kjer ne delajo drugega kot prepir in zgago med kmetskim ljudstvom. Nič več se ne brigajo za cerkvene in božje zapovedi, plačani in nastavljeni so sedaj samo za politiko. Ostro je obsodil klerikalno lumparijo, ki jo uganjajo s Kmetijsko družbo. Ogromna množica je napeto poslušala govornika in g. kaplan, ki je hotel sijajen shod motiti, je moral mirno poslušati ostre in resnične govornikove besede. Želimo, da bi tovariš pogosto prišel med nas ter bodril kmetski narod k slogi in edinstvu v kmetijski stranki.

Dopisi.

ŠTAJERSKO.

Šmarjeta ob Pesnici. Dne 5. t. m. prirejena vinska trgatev v prid knjižnice Društva kmečkih fantov in deklet je kar najboljše uspela. Zato čutimo dolžnost, da se javno zahvalimo vsem, ki so kakorkoli pripomogli dobremu izidu prireditve. Osobito velja to g. Schickerju in Šumanu, katerima bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala za njun trud in delo. — Društveni odbor.

Rogoza. Klerikalna podivjanost presega v naši in sosedni občini Hoče že vse meje. Naš vrli tovariš Ekart je v nedeljo dne 12. t. m. dospel v gostilno Pristernika ter se tam nekoliko zamudil. Nič hudega sluteč se je podal proti domu s tovarišem Kanclerjem. Naenkrat ga napade posestniški sin Rado Fridl od zadaj z velikim nožem ter ga težko rani v desno pleče, tako da je nevarno prizadet ter za dalje časa za delo nezmožen. — Omenjeni Fridl je jako surov ter že mnogokrat kaznovan. Prizadjal je že več osebam poškodbe; niti lastni roditelji niso varni pred njegovo podivjanostjo. Treba bi bilo odločnega nastopa proti takim razbojnikom, ki razen tega še niso zreli, da bi sploh smeli med odraslo mladino. (Op. ur. Isti frkolin je napadel tudi že našega tov. Kisovarja in mnogo drugih. V takih krajih je potrebno ustanoviti Društvo kmečkih fantov in deklet, da se mladina z vzgojo obdrži na pravi poti.)

Šmarjeta ob Pesnici. Tukajšnja »Kmetijska podružnica« je imela dne 19. oktobra 1924 po prof. Jarcu sklican občni zbor. Po ugotovitvi članov so klerikalci opazili, da njihov veljak J. Čep ni vpisan v od družbe vposlanem seznamu; takoj so zahtevali, da se ga vpiše, kar se je proti naši volji zgodilo. Med vpisanimi udi je tudi cerkovnik Janez Žunko, ki pa po pravilih Kmetijske družbe nima pravice voliti, ker se neposredno ne peča s kmetijstvom in je tov. Schicker tozadevno protestiral. Po dolgem prerekanju se je tudi njemu priznala volilna pravica. Nato se je vršila volitev delegata. Rezultat volitve je bil 11 proti 11 skupno z njihovimi neveljavnimi glasi. Predsednik je predlagal žrebanje, nakar so nasprotniki protestirali, zahtevali ponovni občni zbor ter so jo pod vodstvom g. župnika pobrisali, ostavivši enega svojih pristašev kot ogleduha in poročevalca. Kakor razvidno, nameravajo klerikalci na prihodnji občni zbor privesti večje število kimovcev in se na srečo žrebanja niso zanesli. Vsa čast predsedniku in tajniku, ki sta vzorno in nepristransko vodila zborovanje. Žalibog, da se kmetu ne pusti, kar je kmečkega. Samostojni kmetje.

Iz Slov. goric. Agrarnoreformni interesenti, pozor! Pod novo — prej vsakomur nebesa obetajočo vlado — je zopet vzrastel greben raznim tujim nemškim in madžarskim grofom in knezom, ki sedaj po svojih bogato plačanih advokatih nastopajo precej samolastno. V svojih dopisih občinskim uradom grozijo siromakom, da se jim hoče odvzeti zemljo in da se bo postopalo proti vsakomur, ki bi si drznil lastiti nekdaj njihovim dedom s silo odvzeto zemljo, sodnijskim potom. Tako se godi pod sedanjo vlado »pravice in reda« (to velja samo za tigre), v kateri sedijo prej grozno rjoveči, a sedaj pohlevni, pa mastno plačani koritarski klerikalni tigri. Zato pa, tovariši interesenti, prej ne bo bolje, dokler ne boste obračunali in pomedli s temi gosposkimi pijavkami.

Šmarjeta ob Pesnici. Opozarjamo tukajšnje občinstvo, naj si ogleda cene raznega specerijskega blaga v Mariboru in potem naj sodi, ali so cene našega trgovca Baumgartnerja upravičene ali ne. Omenjeni izrablja položaj, ker je v okolici edini štacunar ter je kmet prisiljen z ozirom na zamudo časa, da kupuje pri njem različne potrebščine in izmeče težko pridobljeni denar. Navedemo samo en primer: Še pred kratkim je zahteval za 1 kg sladkorja (kristal) 80 K, medtem ko se ga dobi v mestu in še dalje od mesta oddaljenih krajih dosti ceneje. Slično je tudi pri ostalem blagu. Nekdanji »deutschfortschrittlich«, danes hud klerikalni priganjač, se priporoča oblasti, da se mu pregledajo prodajne cene raznega, tudi monopolu podvrženega blaga. Skrbeli bomo, da dobimo narodnega, občinstvu naklonjenega trgovca v naš kraj, ker oderuštvo imenovanega presega vse mere, akoravno je večkrat slišati iz njegovih ust: »Ich fürchte keine Konkurenz.« **Odjemalci.**

Mariborska okolica. Odjemalec našega mleka je eksporter Bernhart, mlekarna v Mariboru. V okolici mesta Maribor ima svoje nabiralce mleka, ki mu dnevno dovažajo. Stavimo javno vprašanje na lastnika mlekarne, kakšne pogodbe je sklenil s svojimi dobavitelji, da plačajo sedaj proti zimskemu času različni vozniki različne cene. Del fare Sv. Marjeta ob Pesnici dobi za liter mleka od enega nabiralca 7 kron in drugi na drugem delu fare plača 10 kron za liter. Z ozirom na to, da stane mleko v Mariboru 14 kron liter na trgu, želimo zvedeti, kje ostane ogromna diferenca in kdo je merodajen za določitev cen. Režijski stroški voznika zadostujejo za liter 50 vinarjev. Ker je edin pripomoček kmečkega, delavskega in viničarskega stanu oddaja pritrganega mleka, bi bilo priporočljivo, da se cene uradno določijo in se ne bogatijo posamezni špekulanti. Ubogo mestno prebivalstvo dolži draginje kmeta, čeravno ima kmet plačan komaj svoj trud. — Dajalci mleka Slovenskih goric. — (Op. ur. Prijatelji, osnujte mlekarsko zadrugo; to je edina pot, da se znebite takih izkoriščevalcev!)

Mariborski drobiž. »Slovenski gospodar« in »Kmetijski koledar«. Medtem, ko celo »Slovenec« v svoji oceni ugotavlja, da vsebuje »Kmetijski koledar« 25 prvovrstnih razprav naših najboljših kmetijskih strokovnjakov, svari zadnji »Slovenski gospodar« kmete, da naj se varujejo koledarja, ki ga vsiljujejo samostojneži pod naslovom »Kmetijski koledar«. Menda zato, ker bi kmetje, če bi ga čitali in se ravnali po njem, zboljšali svoje gospodarstvo. — Novi župan bo izvoljen dne 21. t. m. ob 20. uri v mestni hiši v Mariboru. — Za »Dom ubogih« je poslal neki darovatelj iz Betnavske ceste 10 avstrijskih zlatnikov, med njimi dva po 20 kron. — Esperantski tečaj se prične dne 3. novembra t. l. Priredi ga mariborsko esperantsko društvo in sicer za slovenske in nemške obiskovalce ločeno.

KRANJSKO.

Zgornji Tuhinj. (Sadna razstava.) Dne 12. t. m. je priredilo šolsko vodstvo sadno razstavo s predavanjem: Naši sadovnjaki in sadna kupčija. Zahvaljuje se tem potom raz-

stavljalcem in vsem drugim, ki so pripomogli do lepe zbirke domačega sadja. Zanimanje za to poučno in prekoristno razstavo je bilo nadvse — majhno. Posebno okoličani so se odlikovali s svojo odsotnostjo — prišel ni niti eden! Od domačinov se je prikazalo okrog 15 sadjarjev, ki so z zanimanjem sledili razgovoru o razstavljenih vrstah in poučnem predavanju. Kje pa so tičali drugi? In vendar je naša dolina izrazito sadjarska dolina!

KLERIKALNI ŽUPAN ZAŠČITNIK VELEPOSESTVA.

(Dopis z Borovnice.)

Občinske volitve so nam prinesle župana klero-komunistične zveze. Pri prvih volitvah še pripadnik SKS, se je prelevil pri naslednjih, videč, da dobiva g. župnik tal v občini, v klerikalca šušteršičijanca, na kateri podlagi je priplezal do županskega stolčka. Otresel se je Šušteršičeve stranke, ker mu ni bila ta zadosti močna in oklenil stare SLS, pridobil za svojo stvar borovniške komuniste in zlezel srečno drugič na županski prestol.

Človek bi mislil, da bo ta s pomočjo komunističnih glasov novoizvoljeni župan tudi kolikortoliko deloval v smislu večine svojih komunističnih pomagačev, toda glej, kako se je ta mož zavzel za izpeljavo velikanskega inž. Kresovega podjetja (nameravane hidro-električne centrale na Verdu), pri katerem bi imelo brezdvomno tisoče naših delavskih rok, voznikov, obrtnikov, malih kmetov itd. ter splošno cel vrhniški okraj obilo dela in zaslužka. Šel je na lim veleposestnika J. L., kateri pričakuje z zavlačevanjem omenjenega projekta čim več dobička za svoj nenasitni žep. Tega mora naš gospod župan kot njegov zaupnik na dobičkanosnem gozdarstvu seveda ubogati ter kot na povelje brez kake odborniške občinske seje pridobiti podpise nerazsodnih odbornikov in posestnikov ter protestirati v imenu občine na sosednje okrajno glavarstvo v Logatcu proti podelitvi koncesije.

Kakšen zaščitnik delavstva je naš župan, se je pa pokazalo v najgrši luči v stvari agrarne reforme, kjer je zopet nastopil kot intimen zaupnik že navedenega veleposestnika, hoteč tega obvarovati pred zakonom na ta način, da je opustil običajno razglasitev oklica, izdanega od agrarnega urada, glasom katerega bi prišli naši najpotrebnejši sloji do uživanja malega zemljišča. Le po slučajnih okoliščinah so nekateri doznali za važnost tega razglasa in se priglasili kot reflektantje. Seveda je cela vrsta najpotrebnejših izpadla. Agrarni urad je pa strmel nad našim tako dobro situiranim prebivalstvom, kateremu je bilo s strani županstva sporočeno, da občina Borovnica nima reflektantov na zemljišča veleposestnikov, ki bi prišli v poštev pri agrarni reformi.

Dne 17. oktobra je bil tukaj inženir agrarne reforme, torej se je uresničilo, da se prične deliti zemlja med potrebne kmetovalce. Namesto pa, da bi se delila zemlja iz veleposestev med vse potrebne, dodelile so se nekatere parcele le 14 reflektantom, medtem, ko je prišlo na lice mesta več kot sto oseb, katere niso bile upoštevane. Ne oporekamo, da oni ki so dobili zemljo, ne bi bili potrebni, ali mnogo jih je bilo še potrebnejših, ki so morali vsled županove krivde oditi razočarani in ne da bi se jim bil dodelil kak košček zemlje. Vsled tega je padla marsikaka ostra beseda iz ust revnega ljudstva ali župan je ostal nem in tih. Trdil je le, da on ni ničesar zakrivil, ali g. inženir je dokazal iz uradnih spisov županovo krivdo.

Vemo, da naš župan ni nobena korifeja, da pa se pravilno po zakonu uraduje, bi tudi njemu ne moglo povzročati posebnih težkoč. Zakaj se ni ustanovil občinski agrarni odbor, katerega izvolitev je bila ukazana ponovno od glavarstva?

Opozarjamo srezko poglavarstvo v Ljubljani, naj preišče vso navedeno zadevo in napravi red v tej zamotani stvari; župana pa naj posvari, da njemu odkazane odredbe točno, pravilno in nepristransko izvrši.

Ilirska posojilnica
r. z. z o. z.
Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8
obrestuje hranilne vloge po 8% obrestuje hranilne vloge po
Večje in slalne vloge po dogovoru najugodneje.
Jamstvo za vloge znaša čez Din 1,000.000·—.
Popolnoma varno naložen denar!

Razno.

Naročnikom »Kmetijskega koledarja«. Prepričali smo se, da mnogim naročnikom koledar ni bil doposlan. Zakaj ne? Zato, ker je pošta malomarna in ne čita točno naslova, pa dostavi Kmetijski zadrugi namenjena pisma kaki drugi tiskovni zadrugi, ki seveda niso toliko poštene, da bi pošto izročile pravemu naslovljencu. Naročniki naj to uvažujejo in če niso prejeli poštnoobratno naročenega koledarja, ponovno pišejo po njega.

Pogreb Jožka Rajha je bil veličasten. Ogromna udeležba ljudstva je pokazala, da narod ceni svoje vredne sinove. Bil je Jožko Rajh znamenita oseba na Murskem polju, značaj severne Slovenije, ustvaritelj in vzdrževatelj sokolstva in raznih drugih narodnih in gospodarskih društev in organizacij, katere so se vse korporativno udeležile pogreba, posebno značilno Sokol in ognjegasci. Poleg številnih nagrobnih govorov se je v imenu zemljedelcev Jugoslavije poslovil od njega tov. Ivan Mrmolja. Bil je ugleden pristaš naše kmečke misli in naša dobra opora na Murskem polju. Ohranimo mu trajen spomin!

Naš priljubljeni pisatelj-pesnik g. župnik Fr. Ks. Meško obhaja letos svojo petdesetletnico. Iskreno čestitamo in še na mnoga leta!

Umrl je na Dunaju mariborski odvetnik dr. Fran Rozina, ki je med mariborskimi Slovenci igral posebno za časa Avstrije veliko vlogo.

Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici je za 11 mesečni tečaj, ki se začne 10. novembra t. l., nekaj mest, med temi nekaj polprostih (to je mesečna oskrbnina 34.50 Din). Kdor želi še to leto vstopiti in še ni vložil prošnje, naj to stori najpozneje do 1. novembra. — Ravnateljstvo.

Dinarski dan priredi Jugoslovanska Matica v Sloveniji dne 9. novembra t. l. Zamišljeno je to tako, da se naj ta dan povsod pobirajo prispevki za Jugoslov. Matico. Na deželi naj se pobiranje vrši po službi božji pred cerkvijo in od hiše do hiše. Vsak kraj naj sam organizira to delo. Manjkati pa ne sme širom Slovenije nobenega kraja, ki ne bi sodeloval! Naši neodrešeni bratje in sestre nas kličejo na pomoč! Pomagajmo jim!

Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori v nedeljo, dne 26. t. m. ob pol 4. uri popoldne veseloigro »Poslednji mož«, ki se po sedanji razdelitvi predstav uprizori samo enkrat. Kdor ljubi zabavo in smeh, naj te predstave ne zamudi.

Novo postajališče se je otvorilo v Trbonjah med Vuzenico in Dravogradom. Za to postajališče so se svoj čas posebno zavzemali tudi poslanci SKS.

Kraljev gojenec. Nekje v Dalmaciji živi zelo nadarjen pastirček Ivan Paleka. Z navadnim žepnim nožičkom je izrezljal čudovito lepe stvari. Naš kralj je zvedel za tega fanta, pa ga je pozval v Beograd, kjer bo živel v dvoru in se bo na kraljeve stroške šolal. Vas Zemunik, iz katere je Paleka, je kralju poslala zahvalno brzojavko v imenu dečka in staršev.

Za šofa v Skoplju je imenovan Slovenec dr. Janez Gnidovec.

Naši ljudje, ki so se izselili v Kanado v Ameriki v upanju, da bodo od tam lažje prišli v Združene države severoameriške, se nahajajo v obupnem položaju. V Združene države ne smejo, a v Kanadi ne najdejo zaslužka. Sedaj stradajo in ne vedo ne kod, ne kam. Samomori so med njimi na dnevnem redu. Radi tega ne nasedajte agentom, ki vas z lepimi obljubami vabijo v tujino!

Smrt radi pijanosti. Pred par dnevi je prišla v neko gostlino v Vodmatu pri Ljubljani 45 letna M. Dimnik iz Dobrunj. Zahtevala je pijače, toda ni je dobila, ker je bila že močno vinjena. Naenkrat ji postane slabo in umre. Zdravnik je izjavil, da je smrt nastopila radi zastrupljenja z alkoholom.

Nesreča z lovsko puško se je pripetila v Matenji vasi pri Postojni. Iz Postojne je prišel lovec, ki je nabasano puško postavil pred hišo posestnika J. Šabca, a sam je stopil v hišo. Naenkrat začuje strel. Beži ven in vidi Šabca s prestreljeno glavo. Brž kone je Šabec v tistem trenutku prišel, zagledal puško, jo vzel v roke in se mu je sprožila. Bodite previdni z orožjem!

Še ena nesreča s puško. Nek trgovec v bližini Virovitice na Hrvatskem se je pozno zvečer vrnil z lova. Na dvorišču je s puškinim kopitom sunil kravo v stegno. Pri tem se je puška sprožila in krogla mu je predrla prsa, da je na mestu obležal mrtev.

Roparski napad pri Novem mestu. Posestnik A. Potočar iz Potočarske vasi je šel v petek zjutraj v Bršljin na vlak, ker je hotel v Karlovac na sejm. Z njim je bil delavec J. Bele. V bližini Langerjeve graščine Bele in Potočar nista hodila skupaj. Tu stopita pred Potočarja dva moža, eden s puško, drugi z revolverjem in namerita na njega ter mu odvzameta 9000 Din. Nato je Potočar zbežal. Sedaj pride po potu Bele. Tudi proti njemu sta ustrelila, pa sta ga takoj spustila, ko sta videla, da je brez denarja. Orožniki so takoj začeli zasledovati roparje.

Že zopet umor v Ljubljani. V nedeljo zvečer se je vračal domov trgovec F. Pipan z ženo. Stanoval je v bližini vojašnice. V Hranilnični ulici je neznanec ustrelil na njega in ga zadel. tako, da je bil takoj mrtev. Umor se je izvršil v bližini onega kraja, kjer je letos spomladi bila ustreljena Fani Petkovškova.

Žrtev pretepa. Pri Sv. Roku pri Sevnici so se fantje stepli. Eden, neki Medvešček iz Žigarskega vrha, je bil tako ranjen, da je umrl.

V Cirkovcah pri Pragerskem, v hudo klerikalnem kraju, je bila predzadnjo nedeljo med klerikalnimi fanti cela vojska. Govori se, da so bili štirje mrtvi, a 24 težko ranjenih. Klerikalci sedaj trde, da ni bilo tako hudo ter zvračajo krivdo na oblast, češ da dopusti in dovoljuje toliko gostilnic. Tudi drugod so gostilne, pa se pretepi v tako strašnem obsegu ne dogajajo, kakor v klerikalnih vaseh. Tu se najlepše vidijo sadovi klerikalnega hujskanja!

Iz kočevskega okraja se poroča, da se je tam ponekod pojavil mnogo divjih svinj, ki kmetom delajo veliko škodo.

Požar v Lajtersbergu. V četrtek zvečer ob pol 8. uri je bila alarmirana požarna bramba v Mariboru. Vnelo se je gospodarsko poslopje posestnika Girstmayra. Ker Lajtersberg nima vode, je bila voda iz štirih vodnjakov kmalu porabljena. S trudom se je posrečilo požar lokalizirati in rešiti stanovanjske prostore in svinjske hleve. Škoda je zelo velika, vzrok požara se še ni ugotovil.

Caruga zahteva ločitev zakona. Trdno upa, da bo pomiloščen, pa bi menda rad potem še iskal nove sreče v ljubezni.

Žalosten slučaj. Na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu so našli na nekem grobu ležečo staro ženo, ki se je zvijala v krču in jokala. Zraven nje je bila stekleničica z lizolom. Nesrečnica se je zastrupila. Prepeljali so jo v mestno bolnico in spoznali v njej vdovo Emilijo Taddeo, staro 62 let. Čez čas je povedala, da se je zastrupila radi tega, ker ne more prenašati osamelosti po smrti moža, katerega so ji zakopali pred par meseci. Po osmih dneh je umrla.

V Črnem Kalu v Istri so cigani ustrelili dva italijanska orožnika. Zgodilo se je to pri belem dnevu. Morilca so pred par dnevi vjeli na Rakeku v osebi nekega Vindišgrecovega uslužbenca.

Samomor ženina. Stjepan Ružić iz Hreljina v Istri se je bolan vrnil iz ujetništva. Doma so ga zdravili in se je tudi telesno dobro opomogel ter je sklenil se oženiti. Predzadnjo nedeljo bi imela biti poroka. Naenkrat pa je Ružić šel na železnico in se vrgel pod vlak, ki ga je popolnoma raztrgal. Revežu se je brez dvoma omračil um.

Velika nesreča se je pripetila v Sarajevu. V Miljacki, ki teče skozi mesto, so zapazili truplo otroka. Ljudje so šli na bližnji most in gledali čez mostno ograjo. Naenkrat se ograja podere in okroglo 30 gledalcev pade v vodo, štiri metre globoko. Med njimi je bilo več otrok. Voda k sreči ni bila globoka in ni nihče utonil, pač pa so nekateri dobili težke poškodbe, a ranjeni so bili vsi.

Gospodarstvo.

GNOJENJE.

Danci pravijo: »Hlevski gnoj zahteva največjo pozornost in pazljivost, če naj se s pradom izrabi ves njegov koristni učinek, umetna gnojila pa stavijo precejšnje zahteve na naobrazbo, strokovno znanje in umnost kmetovalca, če naj bo njih uporaba čim bolj hsnovita.« Obojega slovenskim kmetovalcem povprečno manjka, toda ne po njihovi krivdi; najnujnejša je danes dobra„ na podlagi praktičnih poskusov zadnjih desetletij širom sveta kritiško sestavljena strokovna knjiga o gnojenju s hlevskim gnojem in umetnimi gnojili. Gnoj je zlato, na gnoju temelji napredek poljedelstva in polje, zemlja je temelj vsega kmetijstva — in vendar nimamo o gnojenju nobene obširnejše slovenske knjige.

Kardinalne točke hlevskega gnoja po dosedanjih izkusih so:

1. Dobrota odpadkov živine zavisi od dobrote krme. Pri nakupu krme je vsekdar tudi uvaževati gnoj, ker dve tretjini do devet desetin vrednostnih snovi krme preide v gnoj.

2. Nastil gnoju škoduje in ga je v hlevu uporabljati le toliko, kolikor je najnujnejše radi snage živine. V hlevu mora biti zato neprodoren tlak, kratke staje in dobro urejen odtok gnojnice. Pri gnojenju ni merodajna masa gnoja, marveč le vsebina vrednostnih snovi. Nastil v gnoju povzroča, da se dušik gnoja izgublja v zrak, deloma vsled večje ohlapnosti gnoja v kupu, deloma vsled obilne hrane, ki jo najdejo v škrobu nastila dušik iz spojin oproščajoči bakteriji.

3. Gnoj mora zoreti 4—9 mesecev. Svež gnoj iz hleva sploh ne učinkuje ali celo zmanjša pridelek rastline, kateri smo ga dovedli; vzrok tega je škrob v blatu in nastilu, katerega se lotijo milijarde zemeljskih bakterij, odtegnivši obenem rastlinam ves razpoložljivi dušik, pri naložitvi istega v svoje stanice — učinkuje gnojilno šele nasledujoči rastlini z dušikom iz stanic poginulih bakterijev, ako vrednostne snovi dotlej niso bile od padavin izprane v bolj globoke, rastlinskim koreninam nedostopne zemeljske plasti. Čim več nastila je v gnoju, tem daljša mora biti njegova zorilna doba. Med zorenjem naj pride čim manj v dotiko z zrakom; neprodorna gnojišča, tlačenje v kupu eventuelno s pomočjo živine, streha nad njim, ki ga varuje pred izsušenjem po solncu in izpiranjem po dežju. Raztrošenega takoj podorati, da dušik ne prehaja v zrak.

4. Gnoj se razkraja počasi in se z njim gnoji predvsem rastlinam z dolgo rastno dobo, predvsem krompirju in prsnini (pesi, kolerabi) in v drugi vrsti ozimnim žitom. Okopavinam se ga dovaja do 40.000 kg na ha, torej na vsak ha ves gnoj na leto od 4 glav odrastle govedi (1 odrasla goved = 2 mladi govedi = 2 konja = 6—7 prašičev); gnoji se jim na zalogo, da ostane v zemlji še dovolj gnoja tudi za okopavinam v kolobarju sledečim žitom — žita, ne izvzemši ozimine, se slabše ali celo zelo slabo obnesejo in nudijo manj pridelka, ako se jim dovaja hlevski gnoj neposredno ob setvi.

5. Gnojnico je spravljati tako, da dušik ne more iz nje uhajati. Kot dušičnato gnojilo se uporablja za žita spomladi namesto čilskega solitra in za okopavine poleti. Za travnike se mora razredčiti z vodo, da učinkuje le kot kalijevo gnojilo.

Uporaba umetnih gnojil se mora — mora — opirati na krajevne poskuse. Na Danskem je n. pr. samo kmetijska družba na otoku Sjeeland od leta 1895 do l. 1922 napravila 8127 poskusov na poljih svojih članov ali povprečno 290 na leto. Taki poskusi niso nič težkega; zahteva se le gotov načrt, natančno merjenje in natančno tehtanje — torej stvari, ki jih koncem koncev obvlada vsak kmet. Iz poročila, ki ga je izdal l. 1923 Rastlinski odbor Zveze sjeelandskih kmetijskih društev ob priliki 25 letnice svojega obstoja kot pregled delovanja petindvajsetih let, povzemam nastopno tabelo:

Razmerne številke učinka raznih dušikovih gnojil.
Učinek čilskega solitra = 100.

Pridelek	Apnovi soliter			Žveplovokisli amonijak			Apneni dušik		
	Štev. poskusov	zrnje	slama	Štev. poskusov	zrnje	slama	Štev. poskusov	zrnje	slama
ječmen	11	90	112	26	83	82	41	61	46
oves	16	107	97	14	82	77	24	68	59
pšenica	10	107	94	4	53	79	1	84	77
rž	24	103	102	17	80	88	16	44	31
pasja trava	5	110	99	15	106	97	—	—	—
krmska pesa	50		87	19		73	33		58
sladkorna pesa	18		84	1		50	11		48
koleraba	42		106	15		96	26		82
krompir	13		90	13		84	20		65
trava	—		—	4		96	—		—

Opozorim naj, da je n. pr. pri pšenici apneni dušik boljše učinkoval kakor amonijev sulfat (žveplokislinski amoniak), čeprav je po tržni ceni slednji še enkrat dražji kakor prvi. Pri rži je apnovi dušik še enkrat slabši kakor amonijev sulfat. Pri sladkorni pesi sta oba slaba in sme imeti čilski soliter še enkrat višjo tržno ceno kakor apnovi duših in amonijev sulfat. Poznavanje takih številk je za kmeta važno; gnojila stanejo denarja in mora zato paziti kje je mogoče včasih veliko prihraniti. Niso merodajna, pač pa poučna in kot smernica uporabljiva tudi pri nas.

Anton Pevc.

O POVZDIGI KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA NA GORENJSKEM, ŠPECIJELNO V RADOVLJIŠKEM OKRAJU.

(J. Sustič.)

(Nadaljevanje.)

5. Gorenjska živinoreja.

Pred naslednjim treba pripomniti, da se v istem nanaša marsikaj ne samo na gorenjske, temveč tudi na razmere v živinoreji drugih krajev.

Gorenjska govedoreja, ako se ne razmahne in povzdigne, predpostavlja čisto drugo, temeljitejšo oskrbo travnikov v nižavah, kot se to dogaja danes, in temeljit preokret v planinarstvu.

Gorenjski kmet mora posvečati vse svoje sile in trud za dvig živinoreje. Šele v drugi vrsti, a z nič manjšo vnemo, za dvig poljedelstva in sadjarstva. Početkom tega leta je bilo n. pr. v radovljiškem okraju okrog 12.000 glav goveje živine in 6000 ovac. Ta števila nikakor niso neznatna, a pri naravnem bogastvu planin, vštevši one, ki so last erarja, oziroma kranjskega verskega zaklada, in izboljšanju ostalih predpogojev, bi zamogel ta okraj rediti najmanj 25 do 30% več živine.

Pri živinoreji naletimo na mnogo nedostatkov, a najglavnejši nedostatki so:

1. V mnogih slučajih nezadostno število plemenskih bikov,

2. v pretežni večini slabi, neodbrani, slabo odgojeni in slabo držani biki,

3. v pretežni meri slabejše, neodbrane, enako slabo odgojene in oskrbovane krave;

4. v vseh ozirih skrajno zanemarjeno travništvo, osobito pa planinsko pašništvo (glej »Kmetovalca« št. 20 iz leta 1923),

5. slabi hlevi, jame in gnojišča;

6. splošno pomanjkanje paše.

Odpomoč tem nedostatkom bi bila možna:

1. z gmotnim osiguranjem delovanja okrajnih živinorejskih odborov, da isti lahko stalno skozi najmanj 10 let preskrbujejo in vzdržujejo zadostno število dobrih, po dobri mlečnosti in obliki staršev odbranih plemenskih bikov in merjascev v celem radovljiškem okraju. Omogočitev ustanovitve govedorejskih in svinjerejskih središč (glej »Kmetovalec« št. 12, 13 in 14 iz l. 1924), kjer bi se izvajala tudi kontrola mlečnosti krav in vodilo rodovnik v svrho evidence boljših živali in faktičnega odbiranja istih pri zavednih posestnikih, s čimer bi se pripravljala tla za živinorejske zadruge ter provizorno opravljalo delo istih v območju celih okrajev. Radovljiški in kranjskogorski živinorejski odbor sta s svojim dosedanjim delom dokazala, da bi bila ob zadostnih gmotnih sredstvih kos tej važni nalogi.

2. Prirejanje rednih vsakoletnih razstav krav in telic, združenih s premovanji v svrho vzpodbude k boljši reji in odbiranju plemenskih živali ter pregleda tega materijala v svrhe okrajnih živinorejskih odborov. Te razstave se naj bi vršile glede na radovljiški okraj letno enkrat, in sicer na treh mestih, v Lescah, Bohinjski Bistrici in Kranjski gori.

3. Prirejanje vsakoletnih razstav sira iz vseh siraren okraja, združenih s premovanji.

4. Srenje morajo pričeti iz lastne inicijative vztrajno zboljševati planinske pašnike.

5. Oživljenje delovanja obstoječih zivinorejskih zadrug.

6. Par (zgoraj že označenih) poizkusov glede povečanja pridelovanja krme v dolinah na tipičnih kmetijah v okoliših, kjer ni strniščne setve in to pod nadzorstvom strokovnjakov.

7. Intenzivnejše gnojenje travnikov s humoznimi gnojili, po možnosti tudi pašnikov, umna uporaba umetnih gnojil na podlagi predhodnih poizkusov.

8. Ker vlada v okraju jako občutno pomanjkanje paše, naj bi dovolila vlada izdatno razširjenje gozdne paše

iz katerega se več ne vrne. Ta veliki uspeh Länderbanke se pripisuje zagrebškemu industrijskemu Arkotu in pomeni razširjenje dunajskega vpliva na zagrebškem denarnem trgu.« Tako poroča eden največjih čeških listov. Kolikor smo informirani, odgovarja ta vest popolni resnici. G. Praprotnik je na dopustu, iz katerega se ne vrne več v banko in v Slavenski banki v Zagrebu in v filijalki v Ljubljani sedi komisar dunajske »Länderbanke«. Vpliv dunajskih nemških velebankirjev v naši državi se je s tem zopet znatno povečal ter smo prišli po zaslugi demokratske gospodarske politike v popolno odvisnost od Nemcev. V spominu nam je še gnusni boj proti Jadranski banki, ki ga je vodilo »Jutro« z vso ogabnostjo in nizkostjo na povelje ravnatelja Slavenske banke. Posledica tega nečuvenega boja na gospodarskem polju je bila, da je Jadranska banka iskala zatočišča pri drugih bankah ter je prenehala obstojati kot Jadranska banka. Nekdaj cvetoč in mogočen denarni zavod v Ljubljani, ki je združil v svojih rokah skoro vso industrijo Slovenije, je moral pasti, ker so plačani časopisi vprizorili proti njemu eno najbolj gnusnih gonj v našem javnem življenju. Danes je vsa industrija, ki je bila v rokah Jadranske banke in vsaj deloma nacijonalizirana, zopet v rokah Nemcev. Eno podjetje za drugim prehaja v nemške roke in vpliv Nemcev v industriji Slovenije je vsak dan večji. Z velikanskim pompom začeta nacijonalizacija industrije je skrahirala vsled gonje onih ljudi, ki imajo vedno polna usta narodnosti in državotvornosti, pa na njo pozabijo tedaj, ko se gre za polnjenje žepov, naj bo kogar koli hoče. Značilno je, da so vsi resni gospodarski krogi obsojali oni znani gospodarski boj, ki ostane večen madež demokratske stranke, da pa ni bilo človeka, ki bi se uprl temu uničujočemu in razdirajočemu delu gotove klike. Danes leži na tleh naša narodna industrija, leže pa na tleh tudi nekdaj cvetoči narodni denarni zavodi, v katerih se oslajajo nemški čifuti, ki bodo pili našemu narodu njegovo srčno kri. To so posledice prave demokratske politike! Živijo Agro-Merkur!

* * *

RESOLUCIJA MEDNARODNEGA AGRARNEGA ZAVODA V RIMU.

Sedmi redni občni zbor »Mednarodnega poljedelskega zavoda«, ki se je vršil od 2. do 8. maja t. l. je izglasoval na predlog francoske vlade sledečo resolucijo:

Občni zbor smatra, da poljedelci vseh držav predstavljajo eno izmed prvih za upostavitev miru med narodi; da red, mir in stalnost v vsakdanjem delu tvorijo glavni činitelj poljedeskega napredka in blagostanja ter s tem blagostanja vseh narodov.

Da je neobhodno potrebno radi pomirjenja in mirnega razvoja vseh narodov, da se goji ideja miru.

Da je poljedelcem med prvimi na tem ležeče, da se odvrnejo nevarnosti, kot so grozodejstva in strahote vojne.

Smatrajoč, da je mednarodni poljedelski zavod, kot je plemenito izrazil Nj. Vel. Viktor Emanuel III., kralj Italije, ustanovljen prav zato, da postane glasnik vzajemnosti med vsemi poljedelci in s tem močan tvoritelj miru, odloča:

1. Da se naprosijo države, ki so članice Mednarodnega poljedelskega zavoda, da med poljedelskimi skupinami in društvi vneto propagirajo, da se med poljedelci razvije ideja poljedelskega napredka, ki je nerazdružljivo vezana z miroljubnim razvojem mednarodnih odnošajev;

2. da se naloži stalnemu odboru, da stopi v stike z udeleženimi vladami, kako bi se sporazumno z njimi našlo primernih sredstev, da se vpliva na javno mnenje celega sveta, temelječ to propagando na potrebi reda, zadovoljstva in miru poljedelskega življa vsake države.

Občni zbor želi naglasiti na odločen način vročo željo predstaviteljev poljedelstva celega sveta, katerega najvišji organ je ta zavod sam v mednarodnem smislu, kakor tudi resnično radost, ki bi jo občutil, ko bi videl, da je poljedelsko prebivalstvo vseh držav postalo širiteljem miroljubnega pokreta, ki teži za tem, da človečanstvu zagotovi več blagostanja in sreče.

Občni zbor zavoda je uvidel, da ne more dati boljšega izraza želji, ki ga navdaja, kot da sprejme plemeniti predlog francoske delegacije.

* * *

KMETIJSKA POLITIKA ANGLEŠKE VLADE.

Angleški kmetijski minister Buxton je proglasil sledeča načela kmetijske politike:

1. Ministrstvo za kmetijstvo namerava nastaviti posebne posvetovalne strokovnjake, ki bodo dajali kmetom vsakojake gospodarske nasvete in jim zlasti pomagali pri uvedbi kmetijskega knjigovodstva, da bo videl kmet od leta do leta rezultate svojega gospodarstva in da bo mogel na podlagi teh uravnati kmetovanje.

2. Vlada pripravlja reformo davčnih doklad, tako da bodo kmetje pravičneje in po vsej deželi enakomerno obdavčeni.

3. Vlada namerava dajati cenena posojila kmetijskim zadrugam, ki se pečajo s pridelovanjem pridelkov, nakupom in predelavo (industrijalizacijo) surovin, z nakupom semen, umetnih gnojil in gospodarskih strojev ter orodja.

4. Obnovila bo pred dvemi leti razpuščene vinogradne urade, ki bodo posredovali za uvedbo pravičnih mezd za kmečko delavstvo.

5. S carinskimi tarifami ne namerava ščititi domače kmetijske proizvodnje, češ da se s tem podražuje cene življenjskih potrebščin.

Kmetje so s tem programom socialistične vlade zelo nezadovoljni in proglašajo, da bo na ta način uničena še ona malenkost kmetijstva, ki je doslej s težavo vzdržala pred tujo konkurenco.

* * *

Prva petletnica agrarne reforme na Češkem. Dne 15. t. m. je poteklo pet let, odkar je začel v Pragi poslovati zemljiški urad, ki mu je poverjena agrarna reforma. Tem povodom je predsedstvo urada v sporazumu z upravnim odborom poslalo predsedniku republike dr. Masaryku zahvalno pismo za njegovo sodelovanje na agrarni reformi. Pismo spominja, da je Masaryk politično že pred četrtstoletjem zahteval agrarno reformo. Potem navaja pismo delo, ki ga je dosedaj izvršil zemljiški urad: Nad polovico vse zaplenjene kmetijske zemlje je že razdeljene. Čez 400.000 družin je deležnih dobrot tega dela. Dve tretjini razdeljene zemlje so dobili mali kmetje, ki so imeli doslej le do 5 oral zemlje, in pa taki poljedelci, ki doslej sploh niso imeli lastne zemlje. Poleg tega se je uredilo 220 velikih posestev, ki imajo namen, preskrbovati s pridelki kmetijsko veleindustrijo; v prvi vrsti pa se je na teh posestvh zavarovala eksistenca dosedanjih najemnikov in nastavljencev. Tako se sistematično razvija zdravejši, koristonosnejši ustroj češkoslovaškega kmetijstva. A vse to se godi le radi tega, ker vlada na Češkem kmečka (agrarna) stranka.

Proizvodnja žganja za lastno uporabo. Po zakonu je dovoljeno v svrho proizvodnje žganja za lastno potrebo kupiti sirovine, in sicer jih smejo kupiti: obitelji do 5 članov 1000 kg; obitelji preko 5 članov 1600 kg; obitelji preko 10 članov 2000 kg. V število članov obitelji pa se računajo samo oni člani, ki so stari preko 18 let, ker le ti imajo pravico na žganje brez plačanja trošarine. Vse te osebe, ako kupijo večjo količino sirovin in tropin, kakor je gori označena, morajo za proizvodnjo žganja plačati trošarino.

Izvoz lesa iz naše kraljevine. V mesecu avgustu t. l. se je iz naše kraljevine izvozilo za 29,944.421 Din drv, za 134,571.916 Din stavbenega lesa, 24.950 bukovih železniških pragov v vrednosti 973.000 Din, 97.270 hrastovih železniških pragov v vrednosti po 5,602.240 dinarjev, raznih lesnih izdelkov za 2,602.207 dinarjev, ekstrakta za 3,781.907 Din in tanina za 2,811.540 dinarjev. Skupaj torej za 175,287.281 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 24. oktobra 1924 se je prignalo 481 svinj in dve kozi. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, 75—137.50 Din, 7—9 tednov stari 200—250, 3—4 mesece stari 300—540, 5—7 mesecev 700 do 750, 8—10 mesecev 875—1050, 1 leto stari 1500—1900 Din. 1 kg žive teže 15—20 Din, 1 kg mrtve teže 22.50 do 27.50 Din. Koze komad 175—225 dinarjev.

Vrednost dinarja. Za 100 dinarjev dobiš 7 in pol švicarskega franka ali 33 in pol italijanske lire ali 49 čeških kron. Za 1 dinar dobiš 1025 do 1029 avstrijskih kron. Za dolar dobiš 69 do 70 dinarjev.

TISKARNA MERKUR TRG. IND. D.D.
LJUBLJANA
SIMON GREGORČIČEVA ULICA 13
Telefon štev. 552
se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.
Lastna knjigoveznica.
Izvršitev točna in solidna!

Izšla je
Blasnikova
Velika Pratika
za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni.
Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. - Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. - Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri
J. Blasnika naslednikih tiskarna in litografični zavod
Ljubljana, Breg štev. 12.

PORTLAND-cement
iz »Splita«
najboljše kakovosti
in po najnižji ceni
v zalogi pri
„EKONOM“
Kolodvorska ulica štev. 7.
Za kakovost cementa prevzame tovarna popolno odgovornost.

Najcenejše strešno kritje!
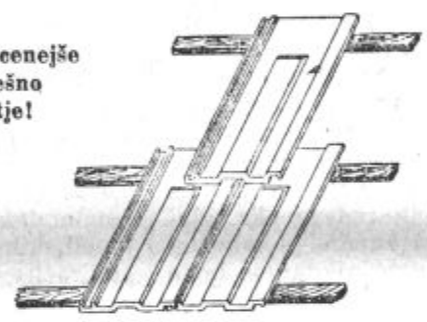
Združene opekarne d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.
preje
VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu
nudijo v poljubni množini — takoj dobavno — najboljše preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama kakor tudi bobrovcev (biber) in zidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

»SALONIT«
se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah.
AZBESTNI ŠKRILJEVAC SALONIT SPLIT VARSTVENA ZNAMKA
Dolgoletno jamstvo jamči za izborno kakovost.
»SALONIT«
je za pokrivanje streh in izoliranje sten proti vlagi najboljši materijal sedanjosti, kateri se uporablja širom cele Evrope. — Proračune, kataloge, cenike in navodila pošilja brezplačno: »Split« d. d. za cement Portland, Ljubljana.

Lešnike
(domače), lipovo seme, makovo seme, bukov žir, fižol in druge pridelke kupi v vsaki množini GOBAN d. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 85.

AGRARNI BIRO
Dipl. agr. A. JAMNIK, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 7/1., nasproti glavne pošte.
Strokovni nasveti, preskrbovanje vseh vrst kmetijskih potrebščin, pomoč in posredovanje pri vnovčevanju. — Turbine na veter, brzoparilne naprave, motorji, žitočistilni in drugi stroji. Priprave za varno in lahko nakladanje sodov, gnojila, kemikalije, sredstva za osušitev kleti in stanovanj itd. — Vprašanjem za strokovne odgovore je priložiti 22 Din (8 lir), kdor želi potem Agrarnega biroja kaj kupiti, priloži za odgovor 2 Din.

Naročajte
Kmetijski koledar
za leto 1925
Vezan 15, nevezan 10 D.
Ljubljana
Janez Trdinova ulica štev. 8

Preklic.
Podpisani preklicujem, ker sem Ivana Zaletel iz Zgor. Šiške po nedolžnem žalil.
FRANC ROŽANC.

„JUGOMETALIJA“, Ljubljana

izdeluje
vse vrste bakrenih kotlov, nadalje vseh vrst kleparska, ključavničarska in vodovodno-inštalacijska dela.
Znižane cene.
Točna in solidna postrežba.
Kolodvorska ul. 18.

1 meter domačega platna
da tovarna ŠINKOVEC, Grosuplje, za 2 kg prediva ali 14 kg godenega oziroma 20 kg surovega lanišča.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
„VRT“, Džamonja in drugovi, družba z omej. zav., Maribor.
Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na amerikanskih podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno ukrasno grmovje in drevje imamo celo leto. Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

Najboljši bakreni kotli
za žganjekuho, vsake vrste se dobe pri
Maks Weiss, prvi bakrokotlar
prodajalna Ljubljana, Sv. Petra c. 33,
lastna delavnica Planinska cesta 168
Ljubljana VII.

JOHAN
se dobi v vseh specerijskih prodajalnah.

• LJUBLJANSKA POSOJILNICA r. z. z o. z. •
V NOVOPREUREJENIH PROSTORIH
MESTNI TRG št. 6 V LJUBLJANI MESTNI TRG št. 6
obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po
8%
Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.
Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo proti poroštvu in proti zastavi.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
PODRUŽNICE:
Maribor, Kamnik, Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica
Brzojavi: TRGOVSKA. Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi). Telefoni: 139, 146, 458.
Kapital in rezerve Din 19,000.000·—.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
EKSPOZITURE:
Logatec.
Prevalje

Urednik: Ivan Pucelj.
Natisnila tiskarna »Merkur«, trg.-ind. d. d. v Ljubljani.